

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีความสำคัญต่อประเทศชาติมาก การศึกษาจะช่วยทำให้ประเทศมีความเจริญในทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้เพราะการพัฒนาประเทศไม่ว่าในทางสังคมหรือเศรษฐกิจ จำเป็นต้องอาศัยกำลังคนเป็นสำคัญ และกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา อาจกล่าวได้ว่า "การศึกษาคือเครื่องมือสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง ที่รัฐใช้ในการพัฒนาประเทศ" (ภิญโญ สาทร 2524: 1) จะเห็นได้ว่าในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ยังได้ระบุถึงความสำคัญของการศึกษาไว้ว่า "รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษาโดยถือว่าการศึกษามีความสำคัญในอันดับสูงยิ่งแห่งกิจการของรัฐ" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520: 6)

เมื่อการศึกษามีความสำคัญดังที่กล่าวมาแล้ว ครูจึงนับบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการศึกษามากที่สุด ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2525: 168) ให้ความหมายของคำว่า "ครู" หมายถึง ผู้สั่งสอนศิษย์ ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ ครูจึงเป็นผู้ที่รับผิดชอบในการอบรม แนะนำ และช่วยเหลือให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้และเกิดพัฒนาการในด้านต่าง ๆ "ครูเป็นพลังสำคัญกลุ่มหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาและสร้างความมั่นคงให้แก่ชาติ ในรูปของการส่งเสริมและสร้างไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์" (กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ 2520: 11) เมื่อครูมีความสำคัญและมีส่วนรับผิดชอบต่อนาคตของชาติเช่นนี้ จึงนับได้ว่า "การผลิตครู" เป็นกระบวนการที่รัฐจะต้องให้ความสนใจ และตระหนักเป็นอย่างยิ่งที่จะสรรหากันคนที่มีความรู้ความสามารถในการสอน เพื่อจูงใจเด็กให้เกิดความรู้ดีก็อยากรู้อยากเรียน เพราะการเรียนนั้นเป็นขบวนการที่ยุ่งยากและซับซ้อน ครูจึงเป็นส่วนสำคัญของระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้ที่จะเป็นครูจึงควรได้รับการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมาแล้วเป็นอย่างดี

ในฐานะที่การถ่ายทอดให้ความรู้แก่เยาวชนเป็นความรับผิดชอบอันยิ่งใหญ่ เพราะฉะนั้นสถาบันที่มีหน้าที่ผลิตครูจึงได้ตระหนักถึงภาระนี้ และได้เตรียมการใหญ่ที่จะออกไปเป็น

ครูได้สามารถปฏิบัติหน้าที่ของครูได้อย่างจริงจัง หลักสูตรสำหรับนักศึกษาฝึกหัดครูจึงแบ่งออกเป็น 2 ภาค (ประชุมสุข อชาวรอำรุง 2515: 8) คือ

1. ภาคทฤษฎี สำหรับภาคทฤษฎีประกอบด้วยวิชา
 - ความรู้พื้นฐานทางวิชาการทั่วไป (General Education)
 - วิชาการเฉพาะ (Area of Concentration)
 - วิชาชีพ (Professional Education)

ซึ่งในแต่ละวิชาของภาคทฤษฎีนี้ นักศึกษาจะได้เรียนตามโปรแกรมในแต่ละเทอมที่สถานศึกษานั้นกำหนดไว้ก่อนหลัง แล้วแต่ความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาที่จะพิจารณาเห็นสมควร

2. ภาคปฏิบัติ เมื่อนักศึกษาได้ศึกษาวิชาภาคทฤษฎีครบตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ ยังมีวิชาที่สำคัญที่สุดของการฝึกหัดครู นั่นก็คือ "การฝึกสอน" (Student Teaching) บางแห่งเรียกว่า "ประสบการณ์วิชาชีพ" ซึ่งเป็นสิ่งที่ขาดเสียมิได้ เพราะการฝึกสอนมีความจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับนิสิตนักศึกษาผู้มีอาชีพครู หรือนักการศึกษาในอนาคต ทั้งนี้เพื่อให้ได้มีโอกาสรับประสบการณ์ตรงในสถานการณ์สอนหรือประสบการณ์ในชั้นวิชาชีพอื่น ๆ รวมไปถึงการรู้จักความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน อีกทั้งเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัวไปพร้อม ๆ กันด้วย

การฝึกสอนนับว่าเป็นหัวใจของการฝึกหัดครู เพราะการฝึกสอนเป็นการเตรียมตัวนักศึกษาไปสู่อาชีพครู เป็นการนำความรู้ภาคทฤษฎีที่ได้ศึกษาจากห้องเรียนไปใช้สอนจริงในโรงเรียน ในขณะที่เดียวกันนักศึกษาก็ได้เรียนรู้ประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง เพื่อเตรียมตัวเป็นครูที่ดีในอนาคต

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็เป็นสถาบันหนึ่งซึ่งมีบทบาทสำคัญในการผลิตครู ทางคณะก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการฝึกสอน จึงได้จัดโครงการประสบการณ์วิชาชีพ มีรหัสวิชาเลขที่ 410 480 เป็นวิชาบังคับของนิสิตชั้นปีที่ 4 หลักสูตร 4 ปี และชั้นปีที่ 2 หลักสูตร 2 ปี ความมุ่งหมายในการจัดวิชานี้มีดังนี้ (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523: 7)

ความมุ่งหมายเบื้องต้นก็เพื่อให้ นิสิตได้ทดลองนำทฤษฎีทางวิชาครุศาสตร์ และ ความรู้ความเข้าใจทางวิชาการมาสอนนักเรียนให้โดยผลดี นิสิตฝึกสอนจะได้เรียนรู้ว่ามีอะไรบางที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน และเป็นโอกาสที่จะพัฒนาบุคลิกภาพ ทัศนคติและความเจริญงอกงามทางวิชาชีพครู โดยได้เริ่มต้นอย่างถูกต้องตามแบบฉบับที่เหมาะสม

ความมุ่งหมายรองลงมาก็คือ การฝึกสอนเป็นสายโยงช่วยทำให้สถาบันฝึกสอนเป็นสถาบันขั้นต้นที่มีอยู่เสมอ เพราะไต่ทราบผลการวิจัยทางการศึกษา และขอคิดเห็นใหม่ ๆ จากสถาบันครู และนำไปปฏิบัติ ซึ่งนับว่าเป็นการช่วยปรับปรุงสถาบันการศึกษาในทางอ้อมอีกด้วย

นิสิตที่ทางคณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งออกไปฝึกสอนนั้น มีหลายสาขาวิชา สาขาวิชาที่สำคัญเพราะเป็นวิชาบังคับสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาคือ วิชาภาษาไทย ภาษาไทยมีความสำคัญมากเพราะเป็นภาษาประจำชาติของเรา และเป็นเครื่องแสดงถึงความเป็นชาติเอกราช นักการศึกษาและผู้บริหารประเทศได้มองเห็นคุณประโยชน์ของวิชาภาษาไทย จึงจัดวิชานี้ไว้เป็นองค์หนึ่งในแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพุทธศักราช 2475, 2479, 2494, 2503 และในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ข้อที่ 13 ยังได้กำหนดไว้ว่า "รัฐพึงจัดการศึกษาให้ประชาชนชาวไทยทุกคนสามารถใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี ในการติดต่อทำความเข้าใจกัน" (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520: 3) ฉะนั้นหลักสูตรใหม่ คือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 จึงจัดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับและวิชาเลือก

แม้วิชาภาษาไทยจะมีความสำคัญดังที่กล่าวมาแล้วก็ตาม แต่นักเรียนส่วนมากเห็นว่าวิชานี้น่าเบื่อ ด้วยคิดว่าไม่เรียนก็สามารถ ฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้ ด้วยเหตุนี้การปลูกฝังให้นักเรียนรักและสนใจเรียนวิชาภาษาไทย จึงจำเป็นต้องใช้ครูที่มีประสิทธิภาพมาก การฝึกสอนวิชาภาษาไทยจึงเป็นสิ่งจำเป็น นิสิตที่จะออกไปเป็นครูจะได้มีโอกาสทดลองสอนและแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อเตรียมตัวเช่นครูภาษาไทยที่ดีในอนาคต

การฝึกสอนวิชาภาษาไทยจะได้ผลสมบูรณ์ตามความมุ่งหมายนั้น ต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย บุคคลสำคัญที่จะช่วยเหลือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการสอน ตลอดจนช่วยแก้ปัญหาที่นิสิตต้องเผชิญในระหว่างฝึกสอน คือ อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะ และอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน ซึ่งท่านเหล่านี้เป็นผู้ที่คอยให้คำแนะนำแก่นิสิตฝึกสอนก่อนออกไปประกอบอาชีพครูอย่างแท้จริง และบุคคลที่สำคัญที่สุดของการฝึกสอนก็คือ ตัวนิสิตฝึกสอนเอง ซึ่งจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อการฝึกสอน เข้าใจจุดมุ่งหมายของการฝึกสอนและมีความรับผิดชอบดี นอกจากนี้ปัจจัยที่จะบ่งถึงความสำเร็จของการฝึกสอนวิชาภาษาไทยนี้ก็คือตัวนักเรียน

การสอบถามความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ และนักเรียนเกี่ยวกับการฝึกสอนวิชาภาษาไทยจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการฝึกสอนวิชาภาษาไทยของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่ จะออกไปทำการฝึกสอนวิชาภาษาไทยในรุ่นต่อ ๆ ไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ และนักเรียนเกี่ยวกับการฝึกสอนวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในเรื่อง เวลาในการฝึกสอน การเตรียมการสอน การดำเนินการสอน การจัดกิจกรรมในห้องเรียน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล และการปกครองชั้นเรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ และนักเรียนเกี่ยวกับการฝึกสอนวิชาภาษาไทยของนิสิตฝึกสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวในข้อ 1

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการฝึกสอนวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2526 ในเรื่อง เวลาในการฝึกสอน การเตรียมการสอน การดำเนินการสอน การจัดกิจกรรมในห้องเรียน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผล และการปกครองชั้นเรียนเท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ประชากรและตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการค้นคว้าวิจัย ถือว่าเป็นประชากร และตัวอย่างประชากรที่เป็นตัวแทนที่ศึกษาได้

2. แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้สร้างขึ้นจากสภาพที่เป็นจริงของนิสิตฝึกสอน ฉะนั้นจึงเป็นแบบสอบถามที่มีประสิทธิภาพวัดความคิดเห็นของนิสิตฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ และนักเรียนได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. เป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันฝึกหัดครูโดยทั่วไป ที่จะนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงโครงการผลิตครูภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ
2. เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียน และอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน จะได้ให้คำแนะนำปรึกษาแก่นิสิตที่มาฝึกสอนได้ถูกต้อง
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับนิสิตที่จะออกฝึกสอนวิชาภาษาไทยในรุ่นต่อไป จะได้แก้ไขปรับปรุงตนเองในด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับการเป็นครูที่ดีในอนาคต

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การฝึกสอนวิชาภาษาไทย หมายถึง การฝึกปฏิบัติงานสอนที่คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดให้นิสิตออกไปฝึกสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนต่าง ๆ ภายใต้การนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายคณะและอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน

อาจารย์นิเทศก์ หมายถึง อาจารย์จากคณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และอาจารย์ของสถาบันฝึกสอน ที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่นิเทศการสอนวิชาภาษาไทย แก่นิสิตฝึกสอนคณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นิสิตฝึกสอน หมายถึง นิสิตที่ทางคณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งออกไปฝึกปฏิบัติงานทางการสอนวิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2526

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่เรียนวิชาภาษาไทย กับนิสิตฝึกสอนคณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2526

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งนิสิตออกไปฝึกสอนวิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2526